

Səni bizdən soruşsalar...

Həmkarımızın Pirəbədilə "son köçü"

□ **Həyata amansız deməyə. Hər şey düzəndə, nizamında... Səhər Günəş vaxtında çıxır, axşam da Ay... Yaradanın istəyinə bağlı. Dünyaya gəlişimiz də, gedişimiz də onun iradəsi ilədir. Kimsə bu nizamı poza bilməz: cəsarəti, gücü, dərrakəsi, qabiliyyəti və elmi yetməz. Eynilə dünən həmkarımızın əbədi yolçuluğunu döndərməyə nə həkimin, nə dərmanın, nə də əzizlərinin gücü çatmadığı kimi...**

Həmkarımız Rafiq Salmanov bu dünyaya vida etdi... Söylənməsi asan, çəkilməsi ağır olan bir yoxluq yükünü geridə qoyub Yaradanına qovuşdu. Arxasınca nə qədər gözüyaşlı qalsa da, o saydan iki-üç qat artıq dərindən təəssüflənən dost-tanışları oldu. Bu təəssüflərin içindəki çalarlar isə ağır olduğu qədər də ağırlıdır...

Rafiq Salmanov 1949-cu ilin soyuq dekabrında, qışın gəlişindən iki gün sonra Bakıda, ziyalı ailəsində dünyaya gəlmişdi. Paytaxtda doğulub böyüsə də kəndə, kənd həyatına bağlı adam idi. İmkani olsaydı, səhhətindən narahatlığı olmasaydı, hər həftə yolunu kənddən salardı. Əsl incəsənət adamı idi, hər şeydə bir gözəllik axtarmaqla yanaşı, yüksək zövqə, musiqi duyumuna malik insan idi. Pozitiv idi. Yaşadığı problemlərə rəğmən həmişə üzü gülür, simasını təbəssüm tərk etmirdi.

Xaraktercə xoşniyyət idi. Çünki insanlarda həmişə müsbəti görməyə çalışırdı və görürdü. Rafiq müəllim söz sərrafı idi, ağsaqqallığı ilə neçə toylar yola salmışdı. Həmkarlarımızın övladlarının xeyir işlərində məclisi elə aparırdı ki, onun natiqlik məharətinə, şeir söyləmək qabiliyyətinə, incə yumoruna heyran qalmamaq mümkünsüzdü. İnsanı qarşısındakına elə təntənə ilə təqdim edirdi ki, adam bu tərifdən sıxılırdı. Səxavətli idi, həm dostları arasında, həm də yazılarında. O, danışıqda mötəbər sözləri elə sıralayırdı ki, deyirdin, İlahi, haqqında danışılan adam bu dünyanın deyilmi? Mədəni davranışı, səlis nitqi, incə yumorlu söhbətləri ilə qarşısındakının diqqətini özünə çəkməyi bacarırdı.

Rafiq müəllim Əməkdar mədəniyyət işçisi kimi bu adı şərəflə daşıyaraq illərdən bəri Azərbaycanın mədəniyyət, incəsənət xadimlərinin fəaliyyətini özünəməxsus şirin dillə oxucuya çatdıran qələm sahibi idi. Hələ ilk gəncliyindən fitri qarmon ifaçılığı istedadı olan gələcəyin jurnalisti incəsənət sahəsində ixtisas təhsili aldıqdan sonra bir müddət paytaxtın mədəni-maarif ocaqlarında çalışmışdı. Bədii fotoqrafiya sahəsində ərsəyə gətirdiyi seçilən nümunələr, mədəniyyət mövzusunda ilk qələm təcrübələri və qəzet-jurnal redaksiyaları ilə sıx əlaqələri çox keçmədən Rafiq Salmanovu jurnalistikaya gətirmişdi. Bu sahədə çoxillik fəaliyyətə "Azərbaycan pioneri" qəzetində başlayan fotojurnalist sonrakı illərdə işini "Azərbaycan qadını" jurnalında və

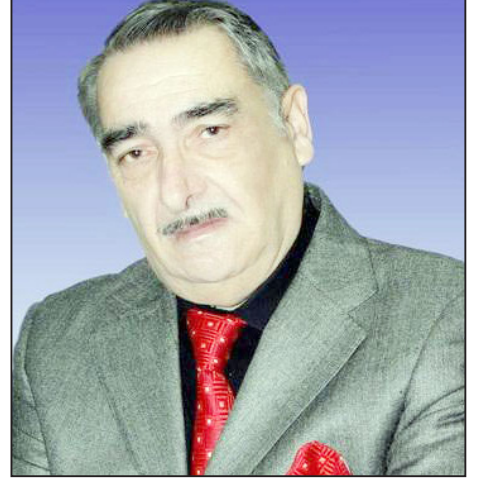
"Vışka" qəzetində davam etdirmişdir. Fotojurnalistika sahəsində uğurları və musiqi incəsənəti ilə bağlı silsilə yazıları ilə diqqəti cəlb edən Rafiq Salmanov müstəqilliyin ilk dövründən ölkənin qocaman və nüfuzlu gündəlik nəşri "Xalq qəzeti"nin redaksiyasına dəvət almış, ömrünün sonunadək burada çalışmışdı.

Yaradıcı kollektivlərdə çalışdığı illərdə "YUNİSEF" və "Qızıl qələm" mükafatlarına layiq görülmüşdü. Azərbaycan mədəniyyətinin, xüsusən, musiqi ictimaiyyətimizin görkəmli nümayəndələri haqqında qələmə aldığı, "Sizi məndən soruşsalar..." və "El sevsə sənətkarı" kitabları həm ölkəmizdə, həm də regionda maraqla qarşılanmış, böyük əks-səda yaratmışdı. 60 yaşın hesabı kimi qələmə aldığı "Mənim könlüm deyir ki..." kitabı isə müəllimin 40 ildən artıq müşahidə etdiyi məqamları, mədəniyyət hadisələrini, çoxsaylı sənət korifeylərimiz, mahir ifaçılarımız və incəsənət adamlarımız barədə qələmə aldığı yazıları özündə əks etdirir. 70 illik yubileyinə hədiyyə olaraq yeni kitab üzərində işləyirdi. Təəssüf ki, tamamlamağa əcəl imkan vermədi.

Rafiq Salmanovun musiqi ifaçılarından, muğam ustalarından yazdığı yazıları bəlkə də kimsə o səpkidə, o məzmununda, o dərinlikdə təqdim edə bilməzdi. Çünki musiqinin dilini bilirdi, oxucunu o dilin sehrinə salmağı bacarırdı, muğamı incələyirdi. Təsədüfi deyil ki, respublikada Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi və dövlət televiziyaşının təşkilatçılığı ilə keçirilən "Muğam" Televiziya Müsabiqəsinin daimi və ən hörmətli qonaqlarından idi. Həmkarımızın həmin yarışmalardan hazırladığı obyektiv yazılar yəqin ki, çoxlarının yaddaşına həkk olunub.

Biz onun yaradıcılığının yazı dilindən söz açdıq. Amma insafsızlıq olardı ki, hadisələri böyük ustalıqla fotoaparatin yaddaşına köçürüb o şəkillərlə yazılara canlılıq vermək məharətindən söz açmayaq. Çünki Rafiq Salmanovu media əhli həm də bacarıqlı foto ustası kimi tanıyır. Redaksiyada elə bayram, yubiley tədbiri olmurdu ki, gün keçən kimi, o, bir dəstə şəkillə həmkarlarına yaxınlaşmasın. Qəzetin səhifələrində "Foto Rafiq Salmanovundur" imzası da yəqin ki, hamıya yaxşı tanışdır.

Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində keçirilən bütün tədbirlərdə onun yeri xüsusi seçilirdi. Ölkə əhəmiyyətli

tədbirlərdən, respublikada keçirilən seçkilərdə dairə və seçki məntəqələrindən verilən yazıları həmişə Rafiq Salmanovun çəkdiyi şəkillər bəzəyirdi.

O, xaraktercə həyatsevər insan idi. Həyatda isə səhhəti ilə bağlı aldığı zərbələr onun arzularının həyata keçməsinə mane olmuşdu. Gəncliyindən idmançı kimi tanınmaq arzusunun ayağından aldığı zərbə yarıda qoymuşdu. O zərbə ki, həyatının son gününəcən onu müşayiət elədi. Sonralar ağır açıq ürək əməliyyatı keçirdi. Səhhətində yaranan digər problemlər Rafiq müəllimin həyatdan tam mənası ilə zövq almasına imkan vermirdi. İki qız, bir oğul atası olan həmkarımız heyif ki, onların məişət problemlərinin həllində aciz qaldı. Bakının "Kubinka" deyilən məhəlləsindəki darısqal, yarızirzəmi mənzili bəlkə də onun astma xəstəliyinin şiddətlənməsinə səbəb olmuşdu. Son köçün nöqtəsini də elə astma qoydu.

Cəmi iki gün öncə ürəyinin növbəti müayinəsindən sevinclə dönmüşdü: "Hər şey əladır", – deyər nigarançılığının bitdiyini bildirmişdi. Nə biləydi ki, bir gün sonra nəfəs tutulması onun bu dünyaya vida etməsinə səbəb olacaq.

Biz səni unutmayacağıq, Rafiq müəllim. Çəkdiyin və evlərimizin, iş otağımızın bəzəyinə çevrilən hər bir şəkil buna imkan verməyəcək. Əl işin göz önündə. Xatirən, bir-birindən maraqlı söhbətlərin ürəyimizdə. Səni unutmaq mümkünmü?

Və yazının sərlövəsinə yenə də qayıdaq. Onun ölümündən sonra iş otağına ilk girən Mehdi Mehdiyev zülmət kimi qarqara görünən bir kitab gətirdi. Kitabın üzqabığında insan qolunun damarlarına oxşayan qan rəngli cizgilər görünürdü. Bu qanlı qaranlıqlara baxmayaraq, müəllif kitabın adını "Mənim könlüm deyir ki..." qoymuşdu. Bu ifadədən sonrakı sözlər kimə məlum deyildi ki... Amma onun istədiyi kimi olmadı.

Allah rəhmət eləsin!

"Xalq qəzeti"